

VAN DE REDACTIE

Beste Noordwellenaren,

Naar buiten kijkend blijkt de zomer gelukkig nog niet voorbij en geeft het meteorologisch instituut nog een mooie zonnige periode af.

Afgelopen tijd was een mooie en minder mooie tijd. Op 22 juli overleed plotseling onze Gerrit. Verder in onze NNW wat herinneringen aan Gerrit. Noordwelle was goed vertegenwoordigd op zijn uitvaart.

De bbq, met vooral een bijzondere karaoke aansluitend, was weer prima geregeld en erg gezellig. Het bleef nog lang onrustig in Noordwelle.

Ook de PHC was weer een geslaagd evenement. Met vooral op zondag prachtig weer.

Heeft u vakantie gehad en wilt u leuke anekdotes met ons delen? Die horen we graag.

Kloosterwelle houdt open huis. De oproep vind u verderop in deze uitgave.

Wij wensen u veel leesplezier en nog een lange mooie zomer toe.

De redactie.

NOORDERNIEUWSWELLE
Dorpskrant van Noordwelle

dorpskrantnnw@gmail.com

www.noordwelle.com

39e jaargang

Versijnt 10x per jaar

Redactie *Dorien Wandel, José Vrijdag, Marianne de Jonge en Kitty Heye*

Vormgeving: *Wim Schilperoort en Leo Schults*

Wist u dat

- U altijd zelf uw stukjes in kunt sturen
- Wij heel graag kopie ontvangen (uiterlijk de 15e van de maand)
- [Dorpskrantnnw@gmail.com](mailto:dorpskrantnnw@gmail.com) ons mailadres is
- U daar uw kopie naar toe kunt sturen [lettertype: Tamoha 11 pnt]
- Handgeschreven kopie natuurlijk ook nog steeds welkom is
- De jaarlijkse dorps-bbq dit jaar een record aantal deelnemers had
- Het daar bere-gezellig en bere-lekker was"
- Onze voorzitter Fred uit Utrecht komt
- Wij daar via een karaoke -optreden achter kwamen
- Er ook jong talent op ons dorpje woont
- Noordwelle zo mee kan doen met Holland's Got Talent
- Er soms heel bijzondere vogels in het Hoefijzer gespot worden
- Een ekster daar blijkbaar nog nooit eerder gezien was
- Wij hieraan ernstig twijfelen
- Die persoon misschien eens bij Janny in de leer moet
- De zonnebloemen dit jaar tot grote hoogte groeien
- Wij op de Dorpsring wel hele hoge kunnen zien

- Deze bloemen volgens onze expert wel tot 4 meter reiken
- Wij benieuwd zijn naar nog hogere op ons dorp
- Het gras ook waanzinnig snel groeit deze zomer
- Wij zodoende al een heel groen parkje hebben op ons oude schoolplein
- Ene Johan een masterclass mountainbiken heeft gegeven
- De deelnemers daar heel veel van hebben geleerd
- Zij nu nog meer gemotiveerd zijn om elke zondagmorgen hun best te doen

VAKANTIE WIST U DATJES

- De Franse taal elk jaar weer moeilijker lijkt te worden
- Franse vrienden bezoeken dan een goed begin is van een vakantie in la douce France
- Er op campings gelukkig ook altijd wel Franse kinderen zijn
- Die mij het gevoel geven dat mijn Frans zo slecht nog niet is
- Dit zelfs resulteerde in een reddingsactie van een klein Frans jongetje die zijn papa kwijt was
- Dit een supertrots gevoel gaf

VOOR UW AGENDA:

- Eerste vrijdag van de maand: Snekavond
- Tweede woensdag van de maand: Crea dames
(Zomerstop vanaf 12 Juni tot 19 Oktober)
- Derde vrijdag van de maand (20:30): DDaames
- Laatste dinsdag van de maand: Tafelen
- Laatste vrijdag van de maand: Heeren
- Iedere woensdag vesper (18:00-18:30) en/of maaltijd (18:30) in de kerk zie: www.kloosterwelle.nl

24 September: Kloosterwelle gratis lunch

30 September: Mosselavond

CLINIQUE MTB

Of in Zeeuws - Nederlands lesje terreinrijden.

Op de aankondiging dat er op zondag 9 juli een Clinique onder leiding van Johan Hendrikse zou zijn, kwamen - toch wel onverwachts - 11 personen af, waar onder 2 dames.

Na het onderdeel ; remmen voor beginners op de Wellandweg, voor mij toch wat onverwachte dingen. Zo had ik me nooit gerealiseerd, dat het kon schelen, achter je zadel te hangen bij een noodstop.

Achteraf logisch, maar nooit aan gedacht.

Daarna fiets beheersing, zo kort mogelijk rondjes rijden in balans. Zo fietsten we – terwijl we onderweg allerlei nuttige tips kregen – richting Westenschouwen. Daar aangekomen zijn we in de Domeinen een gedeelte van het daar aanwezige MTB parcours gaan verkennen.

We kregen allerlei tips over de te gebruiken verzetten bij stijgen en dalen, zoals; nooit het contact met je zadel verliezen bij steile beklimmingen en "los van het zadel" de fiets onder je laten stuiten bij snelle afdalingen. Al met al een hartstikke leuke ervaring. Wat mij betreft voor herhaling vatbaar!!

Johan, namens de groep, bedankt voor de les en - in de toekomst - zeker voor herhaling vatbaar.

Mocht iemand, naar aanleiding van dit stukje, zich afvragen of het leuk is ook eens wat lichaamsbeweging te nemen op deze manier? Elke zondag om 9.00 uur vertrekken we van af Hoefijzer 10 bij Jos geluk.

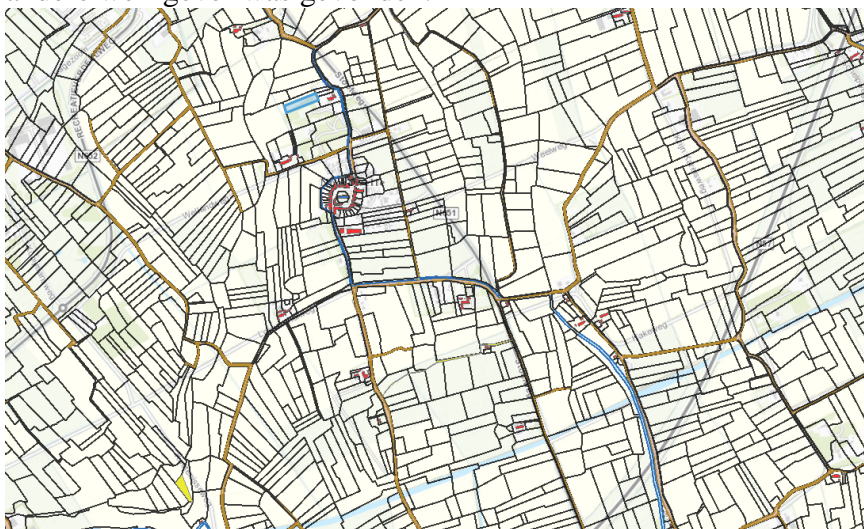
Denk je nu, dat zal allemaal wel veel te snel gaan. Niets van aantrekken! We gaan met z'n allen weg en komen met z'n allen terug!!

Hans Schoneveld.

NOORDWELLE DOOR DE EEUWEN HEEN 197

Bevolkingsbewegingen in de 19^e en 20^e eeuw.

Zoals de vorige keer geschetst moet het in 19^e eeuw rond de 1^e mei jaarlijks op heel Schouwen een komen en gaan geweest zijn van mensen met jaarcontracten, landarbeiders met hun gezinnen, knechten in verschillende ambachten en dienstmeiden. Er werd in toenemende mate ook op 1 mei binnen het dorp Noordwelle verhuisd, wat er op kan duiden dat er dan in Noordwelle zelf een andere werkgever was gevonden.

De tweede helft van de 19^e eeuw laat voor Noordwelle de volgende cijfers zien:

1851: in: 10 (onder wie de dienstmeid Doortje Gilden uit Kerkwerve) en uit: 11. Maar liefst zes gezinnen verhuisden binnen Noordwelle zelf.

1852: in: 10 (onder wie de onderwijzer Karel Jacobus d'Huy vanuit Poortvliet) en uit: 6. In het dorp zelf verhuisden vijf personen.

1853: in: 6 en uit: ook 6. Binnen het dorp verhuisde de kleermaker Eduard Pieter Maller naar een grotere behuizing.

1854: in: 7, onder wie een smidsknecht en een schaapherder, uit: 16, waar onder twee gezinnen met vijf kinderen; 20 personen verhuisden binnen het dorp.

1855: in: 16, onder wie de gareelmaker Martinus van de Endt met gezin, uit: 6 onder wie dienstmeid Margaretha van der Jagt; 13 personen verhuisden intern.

1856: in: 13 en uit: 14 onder wie een smidsknecht, een schilder leerling en een school leerling.

1857: in: 10, onder wie de kleermaker Izak Corbeel, uit: 7 en binnen het dorp 15 personen.

In 1858 vond er verbazingwekkend genoeg maar één mutatie plaats: de arbeidster Maria Kloet kwam van Serooskerke naar Noordwelle.

1859 : in: 13 onder wie drie dienstmeiden, uit: 7 en binnen het dorp verhuisden acht personen.

1860: in: 11 en uit 10 personen, waarvan Jan Reingout en Adriaantje de Ruiters geregistreerd stonden op 31 april (!) Binnen het dorp: 8.

1861: in: 10 en uit 3 personen terwijl er in het dorp één gezin van vier personen verhuisde.

Daarna neemt het aantal verhuizingen sterk af tot gemiddeld drie personen of gezinnen waarbij verhuizen naar Noordwelle ongeveer gelijk is aan het verhuizen uit Noordwelle. En er werd ook wel verder weg verhuisd, zoals Maarten Job Gast, die in 1863 naar Amsterdam verhuisde en de broodbakker Jan Adriaan Franke die met zijn echtgenote Jannetje Fasol Noordwelle voor Den Haag verruilde en overigens wel terugkeerde.

Anderen die naar (ver) buiten Noordwelle verhuisden waren Pieter Hoogenboom die in 1878 verhuisde naar Westerbork in Drenthe om daar directeur te worden van een melkfabriek en de bakkersknecht Klaas Steur die in 1892 zijn heil zocht in Vlaardingen.

Omgekeerd kwam de smid Gabriel Geluk in 1882 met zijn echtgenote Adriana Struijk uit Poortvliet. In de twintigste eeuw namen de 1 mei-verhuizingen nog sterker af.

Johan van der Maas vertrok in 1917 nog naar Apeldoorn en omgekeerd arriveerde veldwachter Jan Pieter Barendse op 1 mei 1915 met Willemijntje Stange uit Breda. De graven van het echtpaar liggen nog op de begraafplaats.

De meeste verhuizingen vonden dus plaats op 1 mei vanwege de jaarcontract arbeid. Maar niet iedereen verhuisde op 1 mei. Dat gold zeker niet voor emigranten naar Noord- en Zuid-Amerika, Oost-Indië en Zuid-Afrika. Hier gold ook geen wederkerigheid, want deze personen keerden zelden terug.

Uit Noordwelle emigreerden in de periode 1846-1920 zo'n 160 personen. Eén keerde terug (Leendert Houtman) maar die emigreerde nog een tweede keer. In de periode 1862-1932 kwamen er 322 personen met jaarcontracten in Noordwelle wonen en vertrokken er 254.

Het overheersende beeld is dat zich in Noordwelle meer mensen vestigden dan vertrokken en dat duidt in het algemeen op een gunstig economisch klimaat. Er was immers meer reden om er naar toe te gaan dan te vertrekken.

Toch bleef het woningenbestand in het dorp nagenoeg constant. Wellicht zijn er in de loop van de tijd meer arbeiderswoningen gebouwd buiten de dorpskom. De aanwezigheid van een flink aantal grote hofstedes stond garant voor werkgelegenheid en de vruchtbare klei deed de rest van het werk.

Om een idee te geven wordt hierbij een percelenkaart van Noordwelle en omgeving afgebeeld van al die akkertjes en weilanden waarop het veldwerk werd verricht. De enige 'industrie' als je dat zo mag noemen, was de meestoof, die bestond sinds de 17^e eeuw en tot 1895 voor additionele werkgelegenheid zorg droeg. Het toerisme ontwikkelde zich pas in de 20^e eeuw.

Tot die tijd waren landbouw en veeteelt de belangrijkste bronnen van inkomsten en er was in Noordwelle nog een redelijke middenstand en ook werk voor ambachtslieden.

Maar onmiskenbaar deed zich na de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog en de welvaart van de jaren zestig van de vorige eeuw een trend voor om vakantiewoningen aan te schaffen, een fenomeen dat zich langs de gehele Nederlandse kust van Cadzand tot Schiermonnikoog voordeed en nog steeds voordoet. Zo ook in Noordwelle.

Het huis met het trapgeveltje tegenover de kerktoren kwam in 1965 in bezit van de familie Stoop uit Utrecht en toen ongeveer terzelfder tijd het voormalig wijkgebouw van het Groene Kruis (Dorpsring 3) verkocht werd kwam dit in handen van de familie Simons. En na 1959 en voor 1973 had ook Dorpsring 24 een poos gefungeerd als vakantiewoning of zomerwoning zoals dat in die tijd nog wel eens heette.

Ingridstraat 16 was in 1959 gekocht door de Nutsspaarbank en fungeerde daarna als vakantiewoning van kapelaan Van Schadewijk uit Utrecht.

In 1970 werd de woning aan Ingridstraat 6 gekocht door de heer en mevrouw Spijkerman uit Enschede als vakantiewoning en zo kwam de schrijver van deze stukjes in aanraking met Noordwelle.

Daarover de volgende keer mee.

F. Westra

NATUUR IN NOORDWELLE EN OMSTREKEN

Terwijl ik dit schrijf zitten we midden in de zomer én de droogte. De tuin heeft dorst en daar proberen we beknopt iets aan te doen. De baskets krijgen water samen met sommige vaste planten waar we perse van willen dat ze mooi bloeien en niet staan te verdrogen.

De rest staat er absoluut treurend bij.

Rinus sproeit het gras nog wel eens, wat ik dan weer zonde vind van het water"misbruik". Maar ja, het gras, wat, ondanks de goede zorgen in de rest van het jaar, ten onder dreigt te gaan, die gedachte is zeer pijnlijk.

Het Jacobskruiskruid staat, wanneer ik dit schrijf volop te bloeien. De weilanden, natuurgebieden, bermen en duinen staan erbij als glanzende boter maar helaas, de schoonheid is nep. Het kruid breidt zich zeer snel uit en voor vele dieren is het puur vergif. Onbegrijpelijk dat de overheid hier blind voor is.

Wanneer je langs de Prunje en Plan Tureluur rijdt, dan vraag je je af: waar worden die koeien nu echt flink van, met lekker mals vlees? Toch zeker niet van die gele overdaad en die dooie, kale "grasvelden". Waar is dat lekkere sappige gras waardoor ze helemaal uit hun bol gaan? Kop omhoog en huppelen zodat die grote uier alle kanten opzwiept? Jammer, er is toch ook nog zoiets als Natuurbeheer? Of is dit Natuurbeheer???

Dit kruid brengt mij op het volgende. Al een paar jaar hadden we een plant in de tuin waaraan een heel grote bos bladeren groeide. We wisten niet wat het was.

We vonden dat we het moesten laten staan om te kijken wat het werd. Dat werd dit jaar duidelijk. Helemaal opgetogen zei ik, hoe leuk het was om een bos Boerenwormkruid in de tuin te hebben. Zo gezellig, al die gele knopjes tussen dat vele groen. Alleen de vorm van de bladeren klopte niet echt. Tot er op een gegeven moment zo'n knopje openging. Hé, dat hoort niet bij Boerenwormkruid! Het was Jacobskruiskruid.

Rinus vond nog twee grote bossen groen elders in de tuin. Die mogen nog even, doen nog geen kwaad, maar de bloeiende versie is inmiddels uitgespit en in de groene container beland.

De Sperwer is gelukkig gewend aan de nieuwe situatie. Namelijk: de school weg én ons kippenhok. Dagelijks scheert hij weer ergens om een hoek vandaan, langs de bosjes, op zoek naar een sappig hapje. Paniek alom. Zo kun je zien welk een onschatbare waarde een Ligusterheg is. Alles duikt erin en na verloop van tijd, zie je overal kopjes tevoorschijn komen. zo'n gezellig gezicht. Net of alle vogeltjes aan het buurten zijn. Een praatje uit het zolderraam.

Ook de Zwarte Moerbeï, waar wij op kijken is enig. We vroegen ons al af - maakten ons bezorgd - waar na her verdwijnen van de school de spreuwen nu moesten nestelen. Zij hadden er minder zorgen om denk ik, want vele tientallen exemplaren kwamen van de vruchtjes snoepen waar deze boom in de zomer vol mee hangt. Ook de Mussen waren weer ruim vertegenwoordigd. Gelukkig maar, zorgen voor niets!

Terwijl ik dit stukje schrijf en alle deuren en ramen openstaan is het een oorverdovend lawaai van een vrachtwagen met een knijper erop, een grote tractor die langzaam heen en weer rijdt. Dan met het éne grote apparaat erachter en vervolgens met een ander groot apparaat. Veel mannen met rode T-shirts aan waarop staat: Traas en Ovaa Infra. Één daarvan rijdt met een trilmachine. Ze zijn dus erg druk bezig met de nieuwe speeltuin en het parkje, denk ik zo.

Onze poes vangt graag een vogeltje of een muis. Hij legt het beestje – meestal dood – voor mijn voeten en wacht dan op een complimentje. Van de week kreeg ik weer zo'n kadoetje. Een jonge rat! Best al groot en ik kreeg het complimentje niet uit mijn mond. Een paar weken geleden kreeg ik ook al een rat, dood gelukkig. We gaan dan ook altijd maar braaf op tijd met de kat om zijn prikjes.

Fijne voortzetting van de zomer. Janny

IN MEMORIAM

Wat een trieste ontdekking dat je na een oproep van AED nooddienst ter plekke aan de smidsweg 2 verschijnt en dat dienstdoende politieagent denkt dat je de huisarts bent want hulp is niet meer nodig.

Waarom de oproep via mijn mobiel mij pas om 5.55 uur bereikte is mij een raadsel want de ambulance was er dacht ik al vanaf 4.25 uur.

Te laat dus, en dat terwijl Gerrit zelf nooit te laat was.

Altijd stipt op tijd, zeer accuraat en plichtsgetrouw. Alles wetend en ook alles in de gaten hield. Sleutels in de voordeur, een open raam in auto, een sjaal in de voortuin, et cetera

Gerrit maakte er melding van.

Soms wat onverstaanbaar gebrabbel en ook nog op zijn Zeeuws (en dus voor mij erg lastig) maar hij maakte je wel duidelijk dat dat niet handig van je was.

Bijna altijd met pet en voorzien van zijn kaplaarzen en dus gereed voor noodgevallen qua weer. Ook al vielen de mussen van het dak. De snelheid er goed in want ja, die folders of kranten moesten op tijd worden afgeleverd ener was thuis nog meer dus haast was geboden.

Een kaartje met de kerst als bezorger deed ie op bijzondere manier in de bus en dan kon je zelf bij hem thuis de centjes bij hem in de bus gooien.

Gerrit verdiende het om begroet te worden. (hetgeen hij ook zelf altijd deed, ondanks zijn haast). Je kon nog zo vaak wisselen van krant of abonnement, Gerrit leverde het stipt en zeer vakkundig af.

Gerrit nu in rust en wat mij betreft krijgt zijn fiets met blauwe tassen een erenplaats markant in ons dorp.

Want zeer markant was ie en wij gaan hem allemaal erg missen. In de kerkdienst van 24 dezer is stilgestaan bij Gerrit en voor hem gebeden.

Gerrit, dank voor alles en rust in vrede

RODEKRUIS COLLECTE NOORDWELLE

De vlag wapperden fier aan ons Dorpshuis ten teken en als opwarmertje voor aandacht qua collecte week.

Van 19 t/m 24 juni is er door Leen en Lex huis aan huis gecollecteerd en met succes hoor!

Dat ligt natuurlijk niet aan het vasthoudend aanbellen en terugkomen bij even niet thuis, echter zeker wel aan het royale geven van de dorpsgenoten Noordwelle.

Totaal binnen geharkt een bedrag van €269,06!!!

Niet slecht voor een klein dorp en velen, ondanks ons div. keren terugkomen, helaas toch echt niet thuis en dan toch deze opbrengst.

Het Rode Kruis heeft in nabije verleden even in een lastig parket gezeten omdat div bestuursleden mogelijk toch wel erg goed voor zichzelf aan het zorgen waren. Triest maar komt helaas vaker voor in "hogere sferen". Goed dat er is ingegrepen en herhaling uitgesloten mag worden geacht.

Ook dit jaar komt de opbrengst weer ten goede aan lokale (lees ook Noordwelle) activiteiten van het Rode Kruis.

Zoals het AED netwerk (zie aan ons Dorpshuis) hulp bij evenementen, tafelen in de buurt, et cetera....

Het Rode Kruis doet zeker goed werk, in eigen land en ver daarbuiten. 150 jaar bestaan en men reist nu het hele land door om het nog meer bekend te maken.

Ook in het watersnoodmuseum heeft men een presentatie gehouden en dat heeft de stichting zeker geen windeieren gebracht.

Namens Leen en Lex (welke je in de gaten moet houden als collectant want voor je het weet zit ie in een ander zijn werk te hengelen.....) iedereen bedankt en graag tot volgend jaar. Want uw/jullie bijdrage blijft zeer hard nodig

Leen en Lex!! Top jullie inzet en iedereen..... Bedankt!

KLOOSTERWELLE NODIGT U UIT!!

Zet woensdag 4 oktober in uw agenda!

Vorig jaar hebben we met de dorpsbewoners heerlijk genoten van een lunch.

In navolging hierop wil Kloosterwelle u nu uitnodigen om een vesper bij te wonen op woensdag 4 oktober a.s. De vesper vindt elke woensdagavond plaats in onze Corneliuskerk om 18.00 uur. Deze viering duurt tot 18.30 uur.

Bent u gelovig of andersdenkend? Een ieder is van harte welkom. Aansluitend wordt u een warme maaltijd aangeboden. Deze wordt bereid door onze bekende koks Elbrich en Hans.

Graag uw opgave tot 29 september via info@kloosterwelle.nl onder vermelding van vesper en maaltijd 4 oktober.

Het pioniersteam van Kloosterwelle hoopt op een grote opkomst!

Kitty Heye

DORPSRAAD

Op 15 juli jl. was het weer zover de traditionele BBQ van Noordwelle werd gehouden.

Voor het eerst konden de dorpsgenoten gebruik maken van het nieuwe terras wat door een aantal Heeren van Noordwelle prachtig is vergroot. Vooraf hadden zich een record aantal dorpsgenoten opgegeven (70) die vooraf konden opgeven wat zij wilde eten vlees/vis of vegetarisch.

De goede organisatie en inkoop was in handen van Jose en Vera die voor een vlekkeloze avond zorgde. Heerlijke vlees pakketten van Vleesboerderij Boot uit Kerkwerve en de vegetarische- en vispakketten waren van uitzonderlijke kwaliteit en uitstekend verzorgd.

Daarbij waren er smakelijke salades en sausen door dorpsgenoten gemaakt.

De weergoden waren ons goed gezind want op een verwaald spatje regen (deed de nieuwe tent gelijk ook goed dienst) hebben wij die avond uitstekend weer gehad.

Om ongeveer zes uur opende de voorzitter het buffet en ontstoken Rens en Ed de vuren en beide heren hebben de hele avond iedereen voorzien van vlees/vis en vega dingen van de BBQ.

Het geheel werd de hele avond opgeleukt door een live muzikant die zowel buitenlands als Zeeuwse liederen in zijn repertoire ten gehore bracht.

Tot slot kreeg iedereen een lekker ijsje en toen deze op waren, was het tijd om de tafels op te ruimen. Gelukkig zijn er altijd vrijwilligers bereid hun handen uit de mouw te steken zodat het opruimen zo gepiept was.

Nadat de meerderheid al huiswaarts was getreden verraste Wim ons nog met een karaoke sessie. Daaruit bleek temeer dat er in Noordwelle verborgen talenten schuilen en werd deze geslaagde avond op een passende gezellige manier beëindigd.

Voor degene die het gemist hebben volgend jaar zal de traditionele BBQ weer worden gehouden een echte aanrader voor volgend jaar.

De Dorpsraad wil ook nog stilstaan bij het overlijden van Gerrit Hanse onze super bezorger zoals werd aangegeven op zijn crematie. In grote getalen waren zijn dorpsbewoners aanwezig om hem zijn laatste eer te bewijzen. Met een erehaag van dorpsbewoners werd Gerrit respectvol ontvangen. De plecht ging zelf was sober waarbij namens de dorpsraad de voorzitter nog een speech hield.

Het door het dorp verzorgde bloemstuk heeft nog een aantal dagen voor het huis van Gerrit gelegen.

Gerrit wij zullen je missen in het dorp en postuum bedankt voor het altijd op tijd bezorgen van de krant.